

Belgelerle

YILDIZ SARAYI

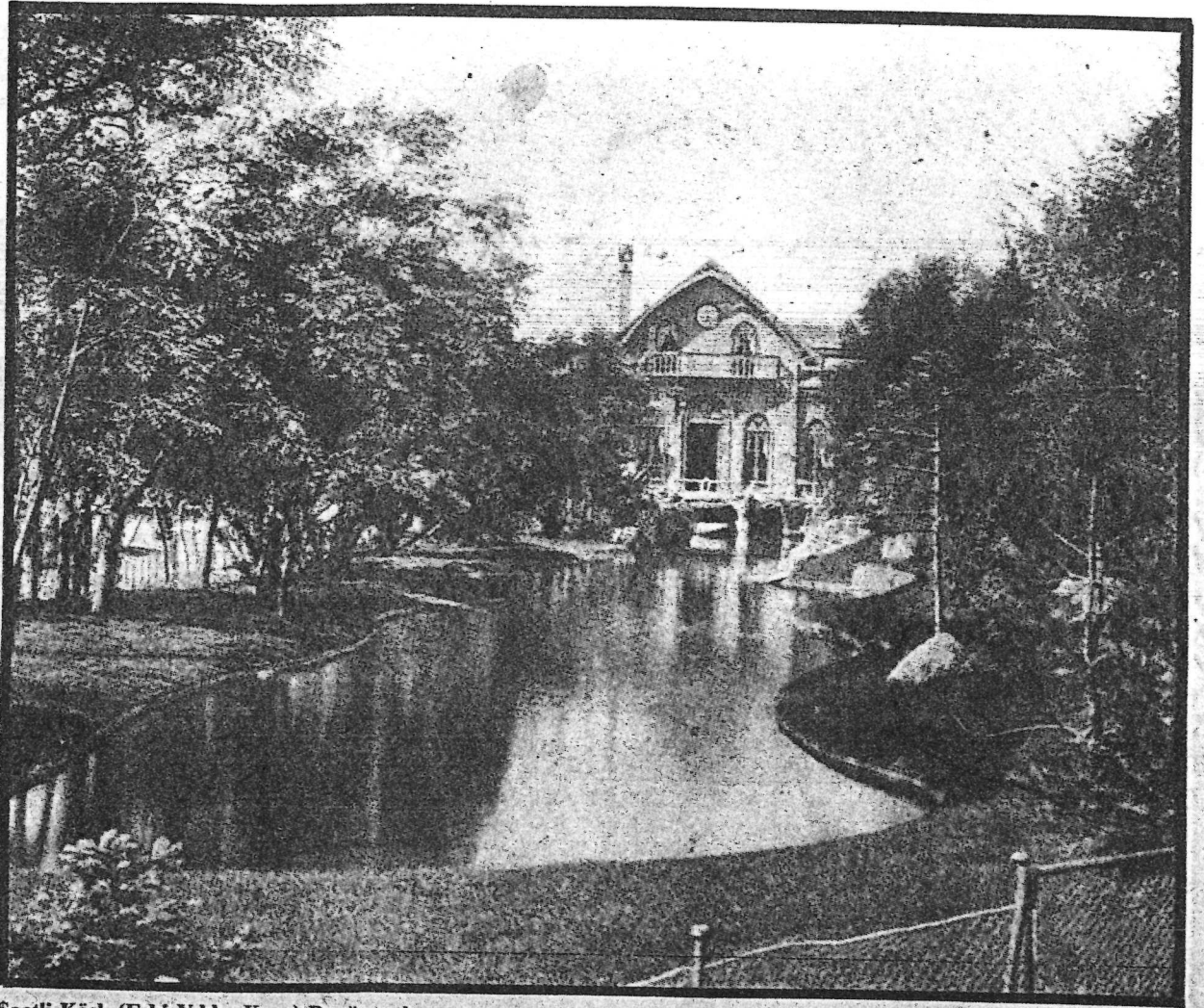
Rehberi

YIL: 1 SAYI: 1

(Üç. ayda bir çıkar)

1.1.1982

LIBRARY
Research Centre for Islamic
History, Art and Culture
ISTANBUL

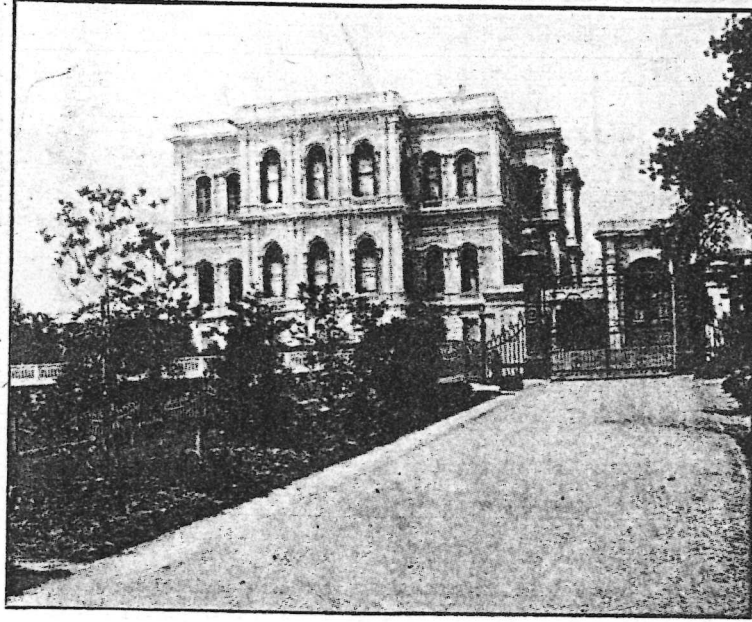

Saatli Köşk (Eski Yıldız Kasrı) Bugün yok.

Saatli Kiosk (Ancient Yıldız Kiosk) Destroyed

YILDIZ SARAYI
MAİYET-İ
SENİYYE
ERKAN-I
HARBİYESİ

PADİŞAHIN KURMAY HEYETİ

Yıldız Sarayı, Büyük Mabeyn Dairesi
(Yıldız Sarayı'nın en eski fotoğraflarından olup, ön plânda Saltanat Kapısı görülmektedir)

Edip ÖZKALE

Maiyeti Seniyye Erkânıharbiyesi, Padişah II. Abdülhamid'in (1842-1918) 1885 yılında Yıldız Sarayı'nda kendi kontrolünde kurduğu ve çeyrek asra yakın bir yaşayıştan sonra 1908 Meşrutiyetinin ilâniyle birlikte tarihe karışmış olan askeri bir teşekküldür.

B teşekkül, adından da anlaşılacağı üzere kurmay görevi yapan, kadrosu kurmay sınıfı general ve subaylardan teşekkül eden devletin Yıldız Sarayı'ndaki ikinci bir Genelkurmayı sayılabilir.

1848 yılından itibaren Silâhlı kuvvetlerin kurmay subay kaynağı Kara Harp Okulu idi. 1861 yılında Abdülaziz (1830-1876) padişah olduğu zaman zaman Ordu'da kurmay subay var olmakla beraber devletin bir Genel Kurmay Dairesi yoktu. Serasker (Milli Savunma Bakanı) Müşir Mehmet Namık Paşa (1804-1892), Seraskerliğe bağlı olarak tek bir şubeden teşekkül eden Genel Kurmay Dairesini kurmuştu. Bu daire, 1880 yılı teşkilatlanmasında daha da genişletilerek Başkomutan'a yani Padişaha bağlanmıştı.

Maiyeti Seniyye Erkânıharbiyesi kuruluncu devletin esas Genelkurmay Dairesi tekrar Seraskerlik kuruluşuna alınmıştı.

Beşiktaş'da Yıldız sirtlarının en yüksek noktasında Kârgir olarak yapılmış ihtişamlı beyaz bir binanın yükseldiği görülür. Bu bina Yıldız Sarayı'nın dinlenme köşkü olarak yaptırılmıştı. Esasen Yıldız bloku, daha önceki padişahların dinlenme, mesire ve avlanma yeriydi. Üç katlı olan bu binayı, Padişah II. Abdülhamid 1877 yılında Dolmabahçe'den Yıldız'a göç ettiği zaman yerleşmişti. Sarayın binaları çoğalışınca bu bina, Mabeyni Hümayun'a verilmişti. Mabeyn Müşiri (Mareşali), Baş Mabeyinci, İkinci Mabeyinci ve Maiyeti Seniyye Erkânıharbiyesi Müşiri bu binanın orta katındaki dairelere yerleştirilmişti.

Başlangıçta 1 Korgeneral 3 subaydan meydana gelen maiyeti Seniyye Erkânıharbiyesi'nin kadrosu son zamanlarda 1 Müşir, 3 Korgeneral, 3 Tuğgeneral ve 2 binbaşından meydana geliyordu. 1892 yılı Askeri Salnamesinde (Yıllığında) 1 Korgeneral, 1 Albay, 3 Yarbay, 1 Hattat Üsteğmen ve 1 Evrak memuru Teğmen görülmektedir.

Maiyeti Seniyye Erkânıharbiyesi'nin görevleri hakkında Mabeyn Başkâtiplerinden Tahsin Paşa (?-1910) hatıratında:

"Bu dairenin görevi Balkan hükümetlerinin askeri durumlarını incelemek ve ona göre plânları düzenlemektir. Maiyeti Seniyye Erkânıharbiyesi arasına tensikatı askeriye hakkında da Hünkâra rapor takdim ederdi" diyor.

Maiyeti Seniyye Erkânıharbiyesi'ni teşkil eden tüm general ve subaylar aynı zamanda yaveranı Hazreti Şehriyariden yani Padişahın (Hünkârın) yaveriydiler. Padişahı ziyarete gelen misafir yabancı devlet büyüklerinin gezilerinde teşrifat ve tercümanlık görevlerini de yürütmüşlerdir.

Ayrıca Yıldız Sarayı'nın ihtiyaç duyduğu harita ve plân işleri de bu teşekkül tarafından yürütülmüştür. Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğünde korunan bir paftalık İstanbul Haritası, Maiyeti Seniyye Erkânıharbiyesince yapılmıştır. Yine İstanbul Üni versitesi Kitaplığında bulunan 1/2000 ölçekli Nişantaşı ve civarı haritası da bu teşekkülde görevli Ferik (Korgeneral) Şakir Paşa (1847-1906) tarafından tersim edilmiştir.

Maiyeti Seniyye Erkânıharbiyesi devletin esas Genelkurmayı varken gerçekten zararlı bir teşekkül olarak faaliyetlerini sürdürmüştür

Bu konu Türk Silahlı Kuvvetleri tarihinde açıkça belirtilmiştir:

"Bu teşkilat Genelkurmayın görev ve yetkilerini bölerek, onu zayıflattığından ve bağımsızlığını kaybettirdiğinden gereksiz ve hatta zararlı bir teşekkül olmuştur. Çünkü doğruca Başkomutan olan Padişaha bağlı bulunduğundan daha yetkili ve faal idi. Bütün önemli işler Yıldız Erkânıharbiyesi'ne gider ve orada görülürdü. Seraskerlik Erkânıharbiyesi ise ikinci derecede işlerle uğraşır hale gelmiştir.

1885 yılında 1908 yılına kadar bu teşekkülde başkanlık yapanlar aşağıda gösterilmiştir.

Adı Soyadı	Başkanlık Yaptığı seneler
1- Erkânıharp Feriki Veli Rıza Paşa (Kurmaya Korg.)	1885-1891
2- Müşir Şakir Paşa	1891-1905 (Ferik İken görevde Müşir olmuştur.)
3- Müşir Abdullah Paşa	1905-1908

DEVAMI VAR

RESEARCH UNIT
LIBRARY

Reg. No: I0369

Class. No:
C021